

kring i Landet, og de fleste Valgmenigheder, der ere dannede om disse Kirker, bestaa endnu, men der er dog Tilfælde, hvor Menigheden er ophørt at eksistere, medens Kirkerne staa endnu, saaledes ovre ved Møllerup ved Randers. Jeg tror ikke, det er nogen heldig Omstændighed. Kirkerne ere ikke udsatte for en Brug, der er mere omfattende, end at man nok kan give Adgang til en saadan Benyttelse deraf, saa at man fritog dem, der ville danne Valgmenigheder, for at opføre særlige Kirkebygninger, ved at sætte dem i Stand til at benytte de bestaaende Kirkebygninger. Dette Spørgsmaal har jo en verdslig Side, en økonomisk Betydning, hvis Omfang jeg ikke underkender, og jeg giver derfor ogsaa i den Henseende dette Forslag min Tilslutning.

Det tredje Forslag, nemlig Forslag om Bestyrelsen af Kirker, der eje sig selv, indeholder ogsaa enkelte meget gode Bestemmelser, som man kun kan billige, at den ærede Minister søger at faa gennemførte. Jeg skal her kun til Eksempel nævne dette forældede, at man her i Byen og maaske ogsaa enkelte Steder i Landet har lukkede Stolestæder. Man har været nødt til at opretholde dette Forhold for derigennem at skaffe de fornødne Indtægter til de respektive Kirker. Nu hjælper den ærede Minister ved sit Forslag her til, at man kan komme bort fra dette Forhold, idet han ordner Ligningen til Kirkernes Fornødenheder paa en Maade, som kan afløse dette Forhold. Videre skal jeg ikke gaa i min Omtale af disse Forslag.

Derimod vil jeg sige et Par Ord om det fjerde Forslag, nemlig det, der staa i Spidsen for de kirkelige Forslag, som vi have paa Dagsordenen i Dag. Jeg er ogsaa i Dag i det Tilfælde at kunne citere en Programudtalelse, der er 30 Aar gammel, og som jeg den Gang var med til at sætte mit Navn under. Den betegner mit Standpunkt endnu, og for ikke at udsætte mig for, at ærede samtidige skulle citere mig galt med eller med deres Villie, skal jeg oplæse, hvad der den Gang blev sagt: „Friheden inden for Folkekirken bør ved Lov yderligere udvides og befæstes. Folkekirkenes Præster sættes paa fast Løn; Anvendelsen af de til deres Lønning hidtil henlagte Midler undergives den lovgivende Magts nærmere Bestemmelse.“ Det er mærkelig nok, at jeg tør endnu i Dag sige, at dette er mit Program, og jeg regner mig det til Fordel, at jeg ikke har ændret min Mening om dette Forhold i de for-

løbne 30 Aar. Der var den Gang Tale om at optage i det paagældende Program ogsaa Kravet om Menighedens Indfyldelse paa Valget af deres Præster. Nogle, og deriblandt jeg, modsatte sig, at dette Krav blev optaget, og det kom ikke med. Blandt alle de Forslag, der baade den Gang og senere have foreligget om Menighedens Delagtiggørelse i Valget af deres Præst, har der endnu ikke foreligget noget, jeg har kunnet give min Tilslutning, heller ikke det Forslag, som er forelagt af den højtærede Kultusminister. Jeg skal imidlertid ikke fordybe mig heri eller foretage nogen vidtgaaende Undersøgelse i den Henseende. Jeg er i flere Henseender meget tiltalt af den Kritik, som blev øvet af det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (Holm) og kan henholde mig til forskellige af hans Bemærkninger. Men ved disse Bemærkninger føres jeg ikke nærmere til at forlade mine Anskuelser for 30 Aar siden, end jeg i øvrigt er kommen, Jeg tror nemlig ikke, at det Forslag, der nu er forelagt af den ærede Minister, fører til at udvide og befæste den kirkelige Frihed. Jeg har tværtimod en stærk Frygt for, at den vil virke i modsat Retning. Det vil bringe Mindretallene ind under en Beherskelse af Flertallet, som de nu ikke ere Genstand for omkring i Sognene. Det er et Forhold, jeg anser for uheldigt, et Forhold, som efter min Formening vil føre til Sammenstød af en saadan Karakter, at det til sidst vil blive truende for Folkekirken. Jeg mener, at den Maade, vi have lovgivet paa om de kirkelige Forhold siden 1849, har i alle Maader tjent til at udvide og befæste den kirkelige Frihed. Jeg gentager, at jeg frygter for, at dette Forslag, gennemført i sine Konsekvenser, vil føre os bort derfra. Selv om det ikke vil føre til, at der øves Tvang fra Autoriteternes eller Myndighedernes Side, som vi have lidt under i tidligere Dage, vil det føre til, at der øves Tvang af Flertallet over Mindretallene og føre til Sammenstød paa dette Omraade, som jeg saa saare meget befrygter. Vi maa nemlig ikke glemme, naar man har nævnet for os, at vi tidligere have haft Menighedsraad, som have haft Indfyldelse ogsaa paa dette Forhold iblandt os, at vi leve i en Tid, hvor der er stærke borgerlige, litterære og politiske Modsætninger oppe, som ikke kunne holdes borte fra at spille med ind, naar vi skulle komme til Afgørelse af de kirkelige Spørgsmaal. Vi se, hvorledes det har staaet til i Landet i de politiske Kampaar, vi have